

Časovne metode amortiziranja:

- metoda enakih letnih zneskov
- metoda naraščajočih letnih zneskov
- metoda padajočih letnih zneskov
- linearna metoda s spremenjenimi stopnjami

Izhajajo iz podmene, da ekonomska življenska doba delovnega sredstva ni odvisna od intenzivnosti uporabe tega sredstva v proizvodnih procesih.

Prednost: Podjetje intenzivneje izkorišča delovna sredstva in s tem amortizacija enote učinka pada, ker se porazdeli na toliko več poslovnih učinkov kolikor je večji obseg proizvodnje ali poslovanja, torej intenzivnost izkoriščanja delovnega časa (s tem se manjša tudi lastna cena)

Slabost: Intenzivnost uporabe delovnih sredstev je dejavnik, ki opredeljuje njihovo življensko dobo (ta metoda to zapostavlja).

Dejavniki ekonomičnosti:

- potroški poslovnih prvin,
 - cene za enoto poslovnih prvin.
- Če upoštevamo $E = P/O$ potem še:
- prodajne cene proizvodov.

Dejavniki, ki vplivajo na dobiček:

- tehnično - tehnološki
- organizacijski
- človeški
- naravni
- družbeni

Dejavniki obračanja sredstev:

Osnovna sredstva:

- amortizacijske stopnje,

Obratna sredstva:

- dejavniki, ki vplivajo koliko časa se obratna sredstva nahajajo v posamezni fazi

Dejavniki obratnih sredstev v posameznih fazah:

Zaloge materiala in surovin:

- pogoji na nabavnem trgu,
- organizacija dela nabavne službe.

Nedok. proizvodnja in polproiz.

- organizacija proizvodnje,
- tehnološki proces.

Zaloge got. proiz.

- pogoji na nab. trgu,
- org. dela prod. službe,

Terjatve do kupcev

- pog. na prod. trgu,
- org. dela prod. službe,
- plač. sistem v državi.

Dejavniki pridobivanja dobička:

- primarna delitev - odvisna od tržne strukture,
- kapitalna opremljenost dela - boljše izhodišče pri pridobivanju dobička,
- ukrepi ekonomske politike.

Dejavniki produktivnosti:

Tehnično tehnološki:

- tehnična delitev dela,
- tehn. opremlj. dela,
- znač. tehnološkega procesa.

Organizacijski:

- izkor. OS,
- izkor. del. časa,
- specializacija,
- kooperacija,
- standardizacija,
- tipizacija.

Človeški:

- intenzivnost dela,
- stopnja strok. uspos.,

Naravni: (gozdarstvo, kmetijstvo, turizem, ...),

Družbeni:

Dejavniki rentabilnosti:

- vsi ki vplivajo na ekonomičnost,
- vsi ki vplivajo na hitrost obračanja sredstev.

Du-Pont:

$$\pi/P = 1 - 1/E.$$

Dobiček: je pozitivna razlika med prihodki in odhodki, kadar je razlika negativna govorimo o izgubi. Poslovni uspeh običajno prikazujemo kot bilanco uspeha. Tu so odhodki in dobiček enaki prihodkom, oz. odhodki enaki prihodkom, zmanjšani z izgubo.

Od ustvarjalnega dobička podjetje običajno plača določene davke in prispevka. Dobiček ki gre iz naslova dela, se deli na osebne dohodke in za oblikovanje sklada skupne porabe. Dobiček na osnovi kapitala pripada lastniku podjetja (podjetju samem). Namenjen je pokrivanju izgub iz prejšnjih let, povečanju kapitala, povečanju rezerv, vlagateljem kot nagrada za vloženo sredstvo, ...

Ekonomičnost: $E = \frac{\sum Q_i \cdot p_i}{\sum Q_j \cdot p_j}$, i. proizvedeni proizvodi, j. potrošene poslovne prvine, $E = P/O = Q/C$.

- nominalna - tekoče cene,
- realna - stalne cene.

Gibanje E_n in E_r :

- $E_n \uparrow + E_r = \rightarrow P_{pr} \uparrow > P_{pp} \uparrow$,
- $E_n \downarrow + E_r = \rightarrow P_{pp} \uparrow > P_{pr} \uparrow$,
- $P_{pr} \uparrow > P_{pp} \uparrow \rightarrow E_n \uparrow > E_r \uparrow$,

- $P_{pp} \uparrow > P_{pr} \uparrow \rightarrow E_r \uparrow > E_n \uparrow$.

Ekonomičnost in produktivnost:

$$E = Q/C \cdot ZAP/ZAP = Q/ZAP \cdot (C/ZAP)^{-1} = P/(C/ZAP).$$

Elastičnost povpraševanja:

- cenovna - za koliko % se spremeni povpraševana količina, če se cena dobrine poveča za 1%,
- dohodkovna - za koliko % se spremeni povp. Q, če se razpoložljivi dohodek poveča za 1%,
- križna.

Elastičnost povprečnih stroškov:

$$E_{TC} = MC / AC ; E_{AC} = E_{TC} - 1$$

Eulerjev teorem: $e \cdot Q = MP_K \cdot K + MP_L \cdot L$

Faze poslovnega procesa:

- nabava vseh potrebnih poslovnih prvin,
- proizvodnje,
- prodaje

Vseh teh faz ni mogoče opravljati v tržnem gospodarstvu, če te faze niso nenehno napeljene s finančnimi sredstvi. Zato je sestavni del procesa v podjetju tudi proces financiranja.

Fiksni obseg zaposlitve kapitala:

$$e_L = (\Delta Q / Q) / (\Delta L / L) = (\Delta Q \cdot L) / (\Delta L \cdot Q) = MP_L / PP_L$$

Fiksni obseg zaposlitve dela: $e_K = (\Delta Q / Q) / (\Delta K / K) = (\Delta Q \cdot K) / (\Delta K \cdot Q) = MP_K / PP_K$

Finančna stabilnost: je razmerje med dolgoročnimi sredstvi in dolgoročnimi viri. Več kot je dolgoročnih virov v primerjavi z dolgoročnimi sredstvi, bolj je podjetje finančno stabilno.

Investicije:

- konvencionalne - najprej C, kasneje po letih sledijo donosi,
- kompleksne - investicijski C in donosi se med seboj prepletajo.

Investicije so lahko ekonomsko:

- odvisne - C in donosi ene I_0 so odvisni od sprejetja druge I_0 , KOMPLEMENTARNO (sprejem $I_0 \uparrow$ donose ali \downarrow C druge I_0), SUBSTITUCIJSKO (sprejem $I_0 \downarrow$ ali \uparrow C druge I_0).
- neodvisne - C in donosi I_0 niso odvisni od sprejetja druge I_0 .

Investicijske metode:

STATIČNE:

Donosnost investicij - $R = \text{donos} / \text{sredstva}$,

- donos - vsota čistega dobička in amortizacije,

Slabosti:

- ne upošteva donosov v kasnejšem razdobju,
- ne upošteva celotne investicijske dobe,
- ne upošteva časovne vrednosti denarja.

Doba vračanja

Slabosti:

- ne upošteva trajanja OS,
- različne dinamike donosov in vlaganj,
- donosnosti I_0 v celotni življ. dobi,
- izloča I_0 z daljšo dobo vračanja.

Prednosti:

- poudarja varnost vrnitve vloženih sredstev in likvidnost.

DINAMIČNE:

Neto sedanja vrednost

Slabosti:

- ne upošteva velikosti investicijskih vlaganj

Interna stopnja donosnosti

Slabosti:

- več možnih rezultatov,
- neustrezen pri projektih različnih po obsegu in časovni razporeditvi tokov,
- predpostavlja možnost reinvestiranja pritokov v višini ISD.

Prednosti:

- upošteva mejo varnosti projekta,
- relativni kazalec bliže poslovodstvu.

Investicijo sprejmemo če je ISD večja od relevantne diskontne stopnje - $[A * X + B * (100 - X)] / 100$.. relevantna diskontna stopnja.

Popravljen intern stopnja donosa - MIRR = $3\sqrt{(\sum NDT / I_0)} - 1$.

Indeks dobičkonosnosti - $X = \text{SVD} / \text{SVV} * 100$,

Diskontirana doba vračanja - isto kot navadna, le da vse denarne tokove diskontiramo,

Metoda letnih evivalentov - $EAA = \text{NSV} / a_{n,r}$.

Slabosti:

- sprememba tehnologije bo najverjetneje spremenila izračun,
- pri spreminjanju relativnih cen predpostavke ne veljajo več,
- zelo težko je oceniti NSV cele serije projektov.

Predpostavka enake življenske dobe - naknadno ga bom dodal,

Slabosti:

- enako kot metoda letnih ekvivalentov,

- velikokrat je treba veliko nadomestitev, da se življenske dobe izenačijo.

Izdatki: so odlivi denarnih sredstev iz podjetja in vplivajo na likvidnost. Večina izdatkov temelji na stroških oz. odhodkih, vsi pa ne.

Izdatek, ki ni odhodek: nakup zemljišča, ki se ne amortizira.

Izdatek, ki ni strošek: nakup zemljišča, vračilo kredita.

Kazalci uspešnosti:

- rentabilnost je odnos med dobičkom in zanj vloženim kapitalom ($R = \text{dobiček} / \text{kapital}$)
- produktivnost proizvedene funkcije je količina proizvedenih proizvodov v primerjavi s potrebnim delom
- ekonomičnost je primerjava vrednosti proizvedenih proizvodov s stroški proizvodnje.

Krivulja mejnih in povprečnih stroškov: Krivulja mejnih stroškov seka krivuljo povprečnih stroškov v točki, kjer povprečni stroški dosegajo minimum. Če je mejni strošek večji od povprečnega to pomeni, da stane podjetje dodatno proizvodnjo na enoto proizvoda več kot v povprečju vse proizvedene prejšnje enote. Ta zadnja enota zato zvišuje novo izračunano povprečje stroškov na enoto. Krivulja povprečnih stroškov se zato začne dvigati.

Krožni tok obratnih sredstev:

Lastna cena:

- stroški pravih predmetov dela (neposredno)
- stroški neposrednega dela (OD)
- amortizacija (če je neposredni strošek)
- splošni stroški proizvodnje
- splošni stroški uprave, prodaje in nabave.

Likvidnost: je sposobnost, da podjetje poravnava zapadle obveznosti (do delavcev, države, ...)

Marža: je odstotek od nabavne cene trgovine, ki ga oblikuje trgovina sama. Z maržo pokriva trgovina svoje stroške (brez nabavne vrednosti trgovskega blaga) in ustvarja določen dobiček (ali izgubo).

Mejni produkt dela: je prirastek v skupnem produktu, ki je posledica povečanja obsega zaposlitve delovne sile za 1 enoto ob predpostavki nespremenjenega obsega zaposlitve kapitala, $MP_L = \Delta Q / \Delta L$.

Mejna stopnja tehnične nadomestljivosti kapitala z delom:

$MSTN_{KL} = MP_L / MP_K = -\Delta K / \Delta L$,

Vsebinsko: $MSTN_{KL}$ nam pove za koliko enot lahko zmanjšamo obseg zaposlitve kapitala, če obseg zaposlitve dela povečamo za eno enoto, da še vedno obdržimo isti obseg produkta.

Geometrično: V neki točki na izokvanti $MSTN_{KL}$ predstavlja nagib izokvante v tej točki.

Mejni stroški: pomenijo strošek, ki ga povzroči proizvodnja dodatne enote proizvoda ali storitve. Torej so izvedeni iz dodatnih stroškov. S praktičnega vidika pa jih opredeljujemo tako, da so to tisti stroški, ki jih dobimo, če dodatne stroške porazdelimo na enoto dodatno proizvedene količine poslovnih učinkov.

Nabavna vrednost: se sestoji poleg cene, ki jo podjetje plača dobavitelju tudi iz:

- stroškov izobrazbe kadrov
- stroškov montaže
- stroškov vgradnje
- stroškov študija in raziskav za izgradnjo zgradbe ali nabavo osnovnih sredstev
- stroškov carin, transporta, dajatev
- stroškov pregleda poskusne proizvodnje
- vrednosti instalacij in storitev.

Nabavna vrednost se nanaša na osnovno sredstvo, ki je sposobno delovati.

Naravne vrste stroškov:

- stroški delovnih sredstev
- stroški delovnih predmetov
- stroški dela
- stroški tujih storitev

NSV: Razlika med sedanjo vrednostjo donosov in sedanjo vrednostjo vlaganj imenujemo neto sedanja vrednost investicije. $NSV = \sum (D_i / (1 + r)^i) - \sum (V_i / (1 + r)^i)$. Pri izračunu NSV upoštevamo celotno življensko dobo investicije in vse zneske preračunamo na isti trenutek. Pozitivna NSV pomeni, da

so sedanji donosi večji od sedanjih vlaganj, da je investicija pozitivna. Negativna NSV pa pomeni, da so vlaganja večja od donosov in da je investicija negativna.

Če je interna stopnja donosnosti večja od diskontne stopnje potem investicije sprejemamo, ker je NSV večja od nič, se pravi pozitivna.

Ocenjevanje investicij: Pri konvencionalnih investicijah je vlaganje enkratno, vračanje pa je lahko enkratno ali večkratno. Pozitivna NSV pomeni, da so sedanji donosi večji od sedanjih vlaganj, da je investicija pozitivna (negativna NSV pomeni da so vlaganja večja od sedanjih donosov). Med investicijami je ugodnejša tista, ki prinese večjo NSV.

Slabosti: Ne upoštevajo različne časovne razporeditve donosov in investicijskih vlaganj.

Oblikovanje prodajnih cen glede na:

- stroške - stroški plus,
- povpraševanje - nizka elastičnost povp. postavlja višje PC in obratno,
- konkurenco.

Oblikovanje PC v trgovini: razlika v ceni je namenjena pokrivanju C trgovine in ustvarjanju π :

- marža,
- rabat.

Odhodki: se nanašajo samo na prodane količine. So stroški prodanih količin poslovnih učinkov (prodana količina * stroški).

- poslovni - stroški prodanih proizvodov (dela, materiala, amortizacija, tuje storitve),
- iz financiranja - obveznosti za najete kredite, negativne tečajne razlike, negativni revalorizacijski učinek,
- izredni - primanjkljaj v skladišču.

Odhodek, ki ni izdatek: odpisana terjatev, primanjkljaj.

Odpisana vrednost: V teku delovanja se vrednost osnovnega sredstva zmanjšuje za odpisano vrednost, ki je enaka kumulativni amortizacije. Preostala vrednost je neodpisana vrednost. Stopnja odpisanosti ne predstavlja sposobnosti osnovnega sredstva na delovanje.

Oportunitetna izguba: o njej govorimo takrat ko smo sprejeli določeno investicijo, vendar iz ekonomskega vidika za nas ni bila najugodnejša. Razlika med donosom najugodnejše investicije in donosom dejanske investicije se imenuje oportunitetna izguba.

Oportunitetni strošek: je donos najugodnejše alternativne investicije.

Optimalni obseg proizvodnje: je tisti obseg proizvodnje pri katerem podjetje dosegla maksimalen dobiček na enoto proizvoda. Predstavlja obseg poslovanja pri katerem podjetje dosegla maksimalni dobiček oziroma minimizira izgubo. V točki ko so VC minimalni dosegla podjetje največji dobiček po enoti. Podjetje v tej točki ne doseže največjega celotnega dobička, zato se mu splača povečevati Q preko te točke toliko proizvedenega proizvoda na trgu dobi več kot pa ga njegova proizvodnja stane ($PC=MC$).

Organizacijski dejavniki: (ki vplivajo na produktivnost)

- izkoriščenost zmogljivosti in delovnega časa
- izkoriščanje prostora
- standardizacija
- tipizacija
- specializacija
- kooperacija

Osnovna sredstva:

- osnovna sredstva v uporabi
- osnovna sredstva izven uporabe
- osnovna sredstva v pripravi (zalogo materiala in opreme).

Osnovna sredstva v uporabi: so tista, ki jih podjetje uporablja, s katerimi deluje. Razdelimo jih na:

- zemljišča
- zgradbe
- večletni nasadi
- osnovna čreda
- patenti, licence in druga industrijska lastnina
- dolgoročno razmerje in stroški (zagonski stroški).

Ovrednotenje (zalogo) porabljenih količin, predmetov dela pri ugotavljanju stroškov predmetov dela:

- prve nabavne cene (FIFO)
- povprečne nabavne cene
- tekoče (zadnje) cene (LIFO)

- stalne (planske) cene.

Poslovni dogodki:

Stroški \neq Izdatki (zastonj dobljen stroj),

Stroški \leftarrow Izdatki (vnaprej obračunani stroški),

Stroški \leftrightarrow Izdatki (takoj plačana storitev)

Stroški \rightarrow Izdatki (plačan material, kasneje v proizvodnjo)

Izdatki \neq Stroški (vrnitev dolga podjetju)

Odhodki \neq Stroški (odpisana terjatev, škoda)

Odhodki \leftrightarrow Stroški (stroški trg. posl. sist. v določenem obdobju)

Odhodki \rightarrow Stroški (zadrževanje v zalogi, odhodki ko zalogo prodamo)

Odhodki \leftarrow Stroški (NE)

Odhodki \neq Izdatki (amortizacija)

Odhodki \leftarrow Izdatki (kupljeno in porabljeno blago, plačano kasneje)

Odhodki \leftrightarrow Izdatki (takojšnje plačilo storitev)

Odhodki \rightarrow Izdatki (plačan material, izd. ko bo v prodanih proiz.)

Izdatki \neq Odhodki (nakup zemljišča, ni amortizacije)

Prihodki \neq Prejemki (dobimo brezplačen stroj)

Prihodki \leftarrow Prejemki (predujem za blago)

Prihodki \leftrightarrow Prejemki (prodano blago za denar)

Prihodki \rightarrow Prejemki (račun, kasneje plačilo)

Prejemki \neq Prihodki (kratkoročno posojilo)

Poslovni odhodki:

- stroški materiala
- amortizacijski stroški
- bruto OD
- stroški tujih storitev
- nabavna vrednost prodanega trgovskega blaga.

Povprečni produkt dela: nam pove koliko k celotnemu produktu v povprečju prispeva zaposlitev dodatne enote dela, $PP_L = Q / L$.

Povprečni stroški: so povprečje vseh stroškov v določenem časovnem obdobju (AFC, AVC, ATC).

Povprečni fiksni stroški: so fiksni stroški na enoto proizvoda. S povečanim obsegom proizvodnje padajo, ker se razdelijo na več proizvodov (s tem pa pade tudi stroškovna ali lastna cena).

Prelomna točka (prag rentabilnosti): Daljša prodajna cena v dveh točkah seka krivuljo povprečnih celotnih stroškov. V teh dveh sečiščih je tudi prodajna cena enaka lastni ceni proizvodov (tu podjetje nima ne dobička in ne izgube, s prihodki od prodaje pokrije vse stroške poslovanja). To sta prelomni točki oziroma dva praga rentabilnosti. Obseg poslovanja, ki ne dosega tistega, na katerega kaže prva prelomna točka, prinaša podjetju izgubo. Obseg poslovanja, ki je nekje med prvo in drugo prelomno točko, prinaša podjetju dobiček. Če pa podjetje uveljavlja večji obseg od tistega, pri katerem nastopa druga prelomna točka, bo podjetje poslovalo z izgubo.

$$CS = CI \text{ (Celotni Stroški = Celotni Izkupiček)}$$

$$CS = CSS + SSE \cdot q$$

$$CI = PC \cdot q$$

$$CSS + SSE \cdot q = PC \cdot q$$

$$q = CSS / (PC - SSE)$$

CSS..celotni stalni stroški
 SSE..spremenljivi stroški na enoto proizvodnje
 PC..prodajna cena
 $PC \cdot q = CSS + SSE \cdot q + DO$
 $q = (CSS + DO) / (PC - SSE)$
 DO..dobiček

$$TR = TC$$

$$AVC = VC / Q$$

$$p \cdot Q = FC + VC$$

$$p \cdot Q = FC + AVC \cdot Q$$

$$p = (FC + AVC) / Q$$

$$Q = (FC + AVC) / p$$

Prihodki: (prodana količina * cena).
 • iz poslovanja - vrednost prodanih proizvodov in storitev,
 • iz financiranja - finančne naložbe, pozitivne tečajne razlike, pozitivni revalorizacijski izid,
 • izredni - presežek v blagajni, kasneje plačane že odpisane terjatve.

Problemi procesa amortiziranja v podjetju:
 • določanje osnove za amortiziranje delovnega sredstva ali amortizacijske osnove
 • določanje življenske dobe delovnega sredstva
 • Izbiranje ustrezne metode amortiziranja delovnega sredstva.

Produktivnost: je fizično oz. naturalno merilo učinkovitosti poslovanja,
 $P = Q/L$,

Heterogena proizvodnja:

- metoda s pomočjo normativov dela,
- ekvivalentna števila,
- s pomočjo stalnih cen (vrednostna metoda).

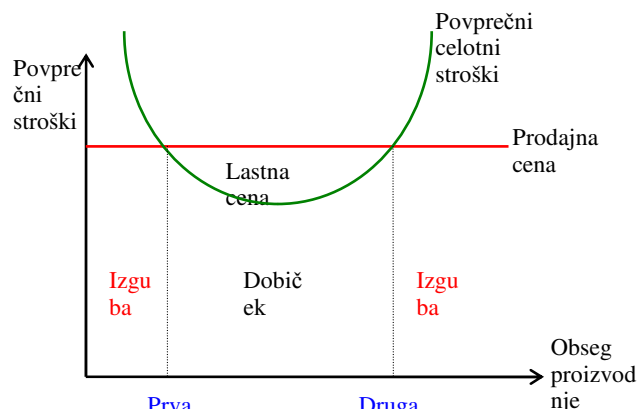
Če podjetje proizvaja veliko število različnih proizvodov, bi bila najprimernejša metoda dodana vrednost na ZAP ali pa poslovni prihodki na ZAP. Izločiti moramo vpliv inflacije (povprečni indeks cen, ali pa indeks povp. cen na drobno):

- deflacioniranje - $I96/95 = (\text{Posl.Prih. defl. /ZAP})96 / (\text{PP nomin. /ZAP})95$,
- inflacioniranje - $\text{Iprod.} = (\text{PP nom. /ZAP})96 / (\text{PP infl. /ZAP})95$,

Odhodki pa nastopijo glede na prodano količino (so stroški prodanih količin).

Razlika med stroški in izdatki: Izdatki so odlivi denarnih sredstev iz podjetij in vplivajo na likvidnost. Večina izdatkov temelji na stroških oz. odhodkih, vsi pa ne. Medtem, ko so stroški cenovno ovrednoteni potroški prvin poslovnega procesa za celotno proizvedeno količino poslovnega učinka.

Razlika med plačano in zaračunano realizacijo: Pri sistemu plačilne prodaje štejemo prodajno vrednost med prihodke v trenutku, ko kupec proizvode in storitve plača v plačani višini. Medtem ko zaračunano prodajno vrednost štejemo med prihodke v trenutku, ko

Rabat: je določen odstotek od prodajne cene, ki ga proizvajalec odobrava kot popust trgovini, ki od njega nabavlja njegove proizvode. V tem primeru proizvajalec določa drobnoprodajne cene teh proizvodov. Trgovina sama ne oblikuje prodajnih cen. Razliko v ceni dovi trgovina v obliki rabata.

Razlika med delovnimi sredstvi in osnovnimi sredstvi: Vseh delovnih sredstev ne uvrščamo med osnovna sredstva. Med osnovna sredstva uvrščamo samo tista delovna sredstva, ki imajo življensko dobo daljšo od enega leta in vrednost večjo od določenega zneska (tudi pravice, patenti in licence).

Razlika med odhodki in izdatki: Izdatki nastopajo ko gre za odliv denarnih sredstev iz podjetja.

kupec dobi proizvode in storitve, torej ne neposredno ob izstavitvi računa, še manj ob plačilu (kupec tu običajno ne plača računa takoj ob izstavitvi).

Rentabilnost: je vrednostni kazalec uspešnosti poslovanja:

- z vidika lastnika - $R = \pi / \text{povp. vloženi } K$.. ROE (return on attitude),
- z vidika podjetja - $R = \pi / \text{povp. vložena sredstva}$.. ROA (return on assets).

Rentabilnost in ekonomičnost:

$$R = \pi / K = \pi / K * \text{Prih. / Prih.} = \pi / P * P / K = (1 - 1/E) * P / K; \pi / P = (P - O) / P = 1 - O / P = 1 - 1/E; P / K \text{ .. obračanje sredstev.}$$

Revalorizirana vrednost: Zaradi inflacije je potrebno vrednost osnovnih sredstev revalorizirati,

zadržati njihovo realno sedanjo vrednost. Torej revalorizirano vrednost osnovnega sredstva lahko dobimo z oceno vsakega osnovnega sredstva v tekočem obdobju ali pa kar z koeficientom inflacije popravimo vrednost osnovnega sredstva.

Sistemi nagrajevanja delavcev:

Po količinskem učinku:

- po normi
- po akordu
- po enoti proizvoda

Po ekonomskem učinku:

- po delih ekonomskih učinkov
- po skupnem ekonomskem učinku.

Solventnost: je likvidnost na dolgi rok. Podjetje je nesolventno, če je premoženje manjše od dolgov.

Stopnja elastičnosti variabilnih stroškov:

Stopnja elastičnosti sorazmernih variabilnih stroškov je enaka ena. Napredujoči variabilni stroški imajo stopnjo elastičnosti (odzivnosti) večjo od ena, nazadujoči variabilni stroški pa imajo stopnjo elastičnosti manjšo od ena.

Stopnja kapitalizacije: je razmerje med lastnimi in vsemi viri.

Stopnja likvidnosti: (plačilne sposobnosti) je razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi (je plačilna sposobnost podjetja).

Stopnja zadolženosti: je razmerje med tujimi in vsemi viri.

Strošek, ki ni izdatek: amortizacija.

Stroški: so cenovno ovrednoteni potroški prvin poslovnega procesa za celotno proizvedeno količino poslovnih učinkov (št. proizvodov * stroški).

Stroški PLUS: Podjetje uporablja za oblikovanje prodajnih cen metodo stroški plus. Ta metoda zahteva, da podjetje doda stroškom na enoto poslovnega učinka še določen pribitek, ki pomeni dobiček. Takšen pristop k oblikovanju prodajne cene, če ga povpraševanje na trgu podjetju seveda omogoča, zagotavlja, da bo iztržena prodajna cena podjetju pokrivala vse stroške, ki jih je imelo - tudi stalne in ustvarjanje določenega dobička.

Prednosti: Metoda stroški plus se lahko uporablja na več načinov, na kratki rok je lahko podjetje pri vodenju svoje politike cen bolj gibko. Cene lahko oblikuje tudi na temelju stroškovne zasnove mejnih stroškov. Skratka ta metoda je sorazmerno enostavna, razumljiva, lahko uporabljiva, ...

Slabosti: Metoda izhaja iz enostranske podmene, da stroški določajo višino prodajne cene. Kupec ne bo vedno sprejel prodajne cene, ki izhaja iz stroškov. Zanimarja vedenje konkurentov in povpraševanje ter njegov vpliv na prodajno ceno. Zanimarja da so povprečni stroški ob različnih obsegih proizvodnje in prodaje različni.

Stroškovno mesto: S stroškovnimi mesti pojmuje funkcionalno, prostorsko in vsebinsko zaokrožene enote podjetja, v katerih se pri poslovanju pojavljajo stroški, in za katere imamo izoblikovane nosilce odgovornosti. S tem ko poznamo vodjo enote stroškovnega mesta, je tudi jasno, kdo je za nastajanje stroškov na stroškovnem mestu odgovoren. Ugotavljanje stroškov po stroškovnih mestih ni pomembno samo zaradi tega, da spoznamo njihovo višino po posameznih na določen način opredeljenih enotah podjetja, ampak predvsem zato, da si s tem omogočimo iskati vzroke za nastajanje stroškov in da potem lahko tudi ugotovimo, kdo v podjetju je odgovoren za nastale stroške.

Problem ugotavljanja stroškov po stroškovnih mestih je pravzaprav v pojavljanju stroškov, ki jih je mogoče samo posredno povezati s stroškovnimi mesti, ki so jih povzročili. Ker pa vemo, da stroški nastajajo v podjetju samo zaradi pridobivanja poslovnih učinkov, moramo poiskati, koliko stroškov nam povzroča posamezno stroškovno mesto, ki sodeluje pri izdelavi posameznih poslovnih učinkov.

Trajanje enega obrata = 360 dni / koeficient obračanja

Trošenje:

• **Naturalno** - gre za potroške prvin poslovnega procesa (se nanaša na količino %- dela, količina delovne sile, ki se je v delovnem procesu porabila)

• **Vednostno** - govorimo o stroških.

Uspešnost: mera uspešnosti = rezultat / sredstva za doseganje rezultata.

Kazalci uspešnosti:

- produktivnost dela,
- ekonomičnost (gospodarnost),
- rentabilnost (donosnost).

Rezultat:

- cel. produkt izražen v fizikalnih enotah,
- izražen vrednostno,
- dodana vrednost,
- čisti rezultat oz. π .

Sredstva:

- delo,
- delovna sredstva,
- predmeti dela,
- tuje storitve.

Potrošene posl. prvine so spremenljivke toka, Angažirane posl. prvine pa spremenljivke stanja.

Vrste prihodkov:

- poslovni prihodki
- finančni prihodki
- izredni prihodki.

Vrste podjetij (glede na organizacijski tip proizvodnje):

- podjetje za posamično proizvodnjo (kosovno, individualno)
- podjetje za serijsko proizvodnjo (malo ali veliko)
- podjetje za množično proizvodnjo (masovno).

Vrste podjetij (glede na značaj poslovnih učinkov):

- proizvodna podjetja
- trgovska podjetja
- storitvena podjetja.

ENACĀBE:

Ekonomičnost: $E=Q/C=P/O$; $C_r = C/r$.

Investicije: $X=SVD/SVV * 100$;
 $NDT = \pi + Am$; $ISD = [LastnaS*r1 + (I_0-LS)*r2] / I_0$; $EAA = NSV / a_{n,r}$;
 $MIRR = [3\sqrt{(\sum NDT / I_0) - 1}] * 100$.

Produktivnost: $P=Q/L=W/ZAP$.

Rentabilnost: $R=\pi/K=(P-O)/K$.

Uporaba dodatnih in mejnih C pri poslovnem odločanju: $LC=TC/Q$;

$MC=AVC$; $\pi=(PC-LC)*Q$;
 $Q=FC/(LC-AVC)$; $E=MC/AVC$;